

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

53-2

BRNO 2012

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 53

Volume 53

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Mikulčice-Valy. Věderko nalezené v jednom z říčních ramen
(viz obr. 5. na str. 28)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2012

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neinpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2012 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

cheologický ústav AV ČR, Brno a Moravské zemské muzeum, 53–79.

Poláček, L. 2006: *Terénní výzkum v Mikulčicích. Mikulčice – průvodce I.* Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Poláček, L. 2010: Die Kirchen von Mikulčice aus siedlungsarchäologischer Sicht. In: L. Poláček, J. Maříková-Kubková (Hrsg.): *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle.* Internationale Tagungen in Mikulčice VIII. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 31–55.

Poláček, L., Marek, O. 2005: Grundlagen der Topographie des Burgwalls von Mikulčice. Die Grabungsflächen 1954–1992. In: L. Poláček (Hrsg.): *Studien zum Burgwall von Mikulčice VII.* Spisy Archeologického ústavu AV ČR, Brno 24. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 9–358.

Poláček, L., Škojec, J. 2012: Mikulčice (okr. Hodonín), hradiště Mikulčice-Valy, akropole, výzkum „Palác 2010“ (č. 86). *Přehled výzkumů 52* (v tisku).

Pošmourný, J. 1971: Provenience stavebního umění velkomoravských Slovanů. In: *Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského 22, MUSAIKA 11.* Bratislava: Univerzita Komenského, 41–60.

Poulik, J. 1975: *Mikulčice. Sídlo a pevnost knížat velkomoravských.* Praha: Academia.

Ungerman, Š., Kavánová, B. 2010: Das Gräberfeld bei der Basilika von Mikulčice. In: L. Poláček, J. Maříková-Kubková (Hrsg.): *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle.* Internationale Tagungen in Mikulčice VIII. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 71–86, Taf. 11.

Tejral, J. 1965: Sklad železných předmětů na hradišti v Mikulčicích. In: Oldřich Bárta (ed.): *Almanach Velká Morava.* Brno: Moravské muzeum, 136.

Resumé

Mikulčice (Bez. Hodonín), Burgwall Mikulčice-Valy, Suburbium, Grabung „VIII. Kirche 2010–11“ (Nr. 89). Mittelburgwallzeitliche Periode. Sakralarchitektur, Siedlung. Überprüfungsgrabung.

Mikulčice (Bez. Hodonín), Burgwall Mikulčice-Valy, Hauptburg, Grabung „III. Kirche 2011“ (Nr. 88). Mittelburgwallzeitliche Periode. Sakralarchitektur, Kirchenbestattungen, Ansiedlung. Überprüfungsgrabung.

Mikulčice (Bez. Hodonín), Burgwall Mikulčice-Valy, Suburbium, Grabung „X. Kirche 2010–11“ (Nr. 87). Mittelburgwallzeitliche Periode. Sakralarchitektur. Überprüfungsgrabung.

MIKULOV (K. Ú. MIKULOV NA MORAVĚ, OKR. BŘECLAV)

Ul. 22. dubna. Středověk, novověk, 20. století. Ohrazený areál, odpadní areál. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově.

Lokalizace: S-JTSK Y:600914.27 X:1204109.94; Y:600928.18 X:1204127.7; Y:600930.48 X:1204097.45; Y:600937.13 X:1204110.27

Během záchranného výzkumu (viz oddíl Doba bronzová) byly při stavbě vinařského sklepa objeveny 3 žláby, místy i se stopami zašpičatělých kůlů, které obsahovaly početný keramický a osteologický materiál, předběžně datovaný do vrcholného středověku, popř. na počátek novověku.

V jižní části odkryté plochy bylo odhaleno torzo zdi obepínající bývalé židovské ghetto, resp. jeho zahrady. Dále byla v ploše zjištěna odpadní vrstva mincí datovaná do 2. poloviny 19. století. Při vnější staně zdi ghetta byla objevena odpadní vrstva s početnými předměty s nacistickou symbolikou. Celá plocha výzkumu byla v poválečném období zavezena až 3 m mocnou vrstvou.

František Trampota

Resumé

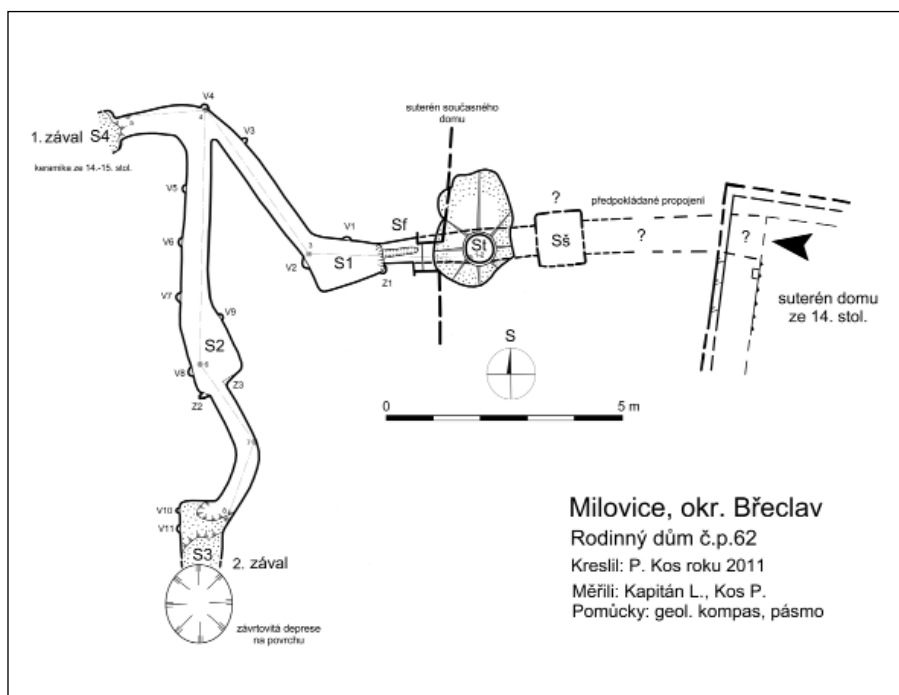
During development-led excavation (see chapter Bronze Age) on a construction of wine cellar three medieval palisade ditches were revealed. Remnant of a jewish ghetto wall was uncovered in southern part of investigated area.

MILOVICE (OKR. BŘECLAV)

Intravilán, č. p. 62, p. č. 64. Středověk. Zemnice, loch. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo mezi objednatelem J. Popelou a zhotovitelem Ústavem archeologické památkové péče Brno, v. v. i., byl na počátku dubna roku 2011 proveden záchranný archeologický výzkum v domě č. p. 62 v Milovicích na okr. Břeclav (GPS: 48°51'7.54"S, 16°41'55.51"V). Dům se nachází v historickém jádru obce, na pravém břehu potoka, asi 50 m jihovýchodně od kostela sv. Osvalda, jenž stojí zhruba uprostřed návsi (nadmořská výška cca 180 m). Stavení náleží mezi největší v obci a je součástí řadové domovní zástavby na jižní straně vesnice. Dnešní podoba obce je ulicového uspořádání, avšak na listu 1. vojenského mapování (2. polovina 18. století) má vesnice ještě podobu sídla shlukového typu. Na místě dnešního domu stálo v této době ještě stavení tzv. hákového typu s půdorysnou dispozicí ve tvaru písmene „L“, ke kterému se od jiho-jihovýchodu přimykala hrazená plocha s nezastavěnými pozemky.

Výzkum proběhl v roce 2011 na základě stavebních úprav souvisejících s rekonstrukcí suterénních částí domu v místech současné kotelny. Starší práce porušily část systému volných podzemních chodeb, které byly raženy zčásti v černé půdě a v podložních spraších (obr. 52). Chodby byly majitelem nemovitosti zpřístupněny a jsou momentálně předmětem již delší dobu trvajícího archeologického výzkumu pracovníků Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., a Regionálního muzea

Obr. 52. Milovice (okr. Břeclav). Plán podzemních chodeb a středověkého suterénu pod domem č. p. 62.

Abb. 52. Milovice (Bez. Břeclav). Plan der unterirdischen Gänge und der mittelalterlichen Keller unter dem Haus Nummer 62.

v Mikulově. Nové úpravy zastihly ve východní a severní části suterénu domu středověká a pravěká souvrství a odkryly také okraj větší zemnice s pozůstatky základů nadzemních trámových konstrukcí. Z výplně zahlobeného objektu a okolních vrstev byla získána poměrně početná kolekce keramiky z období 13.–15. století. Keramika z pozdního středověku pochází rovněž z koncových závalů lochu, čímž je evidentně datováno jeho zánikové stádium. Díky půdorysným dispozicím chodeb a suterénu středověké usedlosti nelze vyloučit, že dokumentované středověké situace spolu souvisí.

Petr Kos

Resumé

Milovice (Bez. Břeclav), Intravilan, Haus Nr. 62, Parz. Nr. 64. Mittelalter. Grubenhau, Erdstall. Rettungsgrabung.

MISTŘICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Hlubočky. Tesák. Vrcholný středověk. Ojedinělý nález.

Při detektorovém průzkumu okraje lesa pod kótou Hlubočky, přibližně 1,8 km jihovýchodně od areálu místního zemědělského družstva, byl objeven Petrem Švehlou tesák (obr. 53). Tesák byl předán archeologickému oddělení Slovákého muzea v Uherském Hradišti.

Tesák o celkové dochované délce 885 mm je vybaven 702 mm dlouhou neprofilovanou čepelí s hrotem původně situovaným v ose zbraně, jejíž maximální šířka dosahuje 57 mm. Na lomu čepel dosahuje její šířka 12 mm. Směrem ke hrotu se tloušťka čepel plynule snižuje z 5 na 2 mm. Na čepel navazuje oboustranně odsazený

řap o délce 183 mm, jehož šířka je po celou délku téměř konstantní a dosahuje 32 mm. Jeho tloušťka se však směrem k hlavici plynule snižuje ze 6 na 4 mm. Řap je vybaven jen nepatrným náznakem lícniho prožlabení, do něhož jsou situovány tři drobné otvory pro nýty přichycující původně obložení rukojeti o průměru 5 mm. Svrchní část řapu je vytažena do krátkého trnu na který je nanýtována bloková vrstvená hlavice o délce 25–38 mm, jejíž šířka se jednostranně rozšiřuje z 37 na 59 mm. Tloušťka hlavice je konstantní a dosahuje 25 mm. Na čepeli je navlečena také záštita o maximálním rozpětí ramen 120 mm, jež je vyrobena ze železné tyčinky přibližně obdélného průřezu. Ramena záštity jsou ukončena roztepáním jejich konce do zhruba půlkruhových plošek. Šířka záštity kolísá mezi 5–9 mm, přičemž její tloušťka dosahuje až 19 mm. Nad záštitou je do řapu zbraně nanýtován kuželovitý záštitný trn o délce 56 mm, jehož průměr se zvětšuje od spodní báze z 10 na 21 mm. Celková váha zbraně po konzervaci dosahuje 966 g. Čistě orientačně, vzhledem na torzovitost čepel, bylo měřeno i těžiště zbraně, které bylo naměřeno zhruba ve vzdálenosti 79 mm od záštity.

Tesák lze díky použití specifického typu záštity přiřadit k tesákům s tzv. člunkovitou záštitou, kterých máme prozatím podchyceno zhruba 30 kusů z území Evropy (Žákovský 2012). Známe je z území dnešního Polska (např. Głosek 1992; Marek 2004; 2006; 2008), Litvy (Bochan 1997), Slovenska (Čepela 2010) i Německa (Bohlmann 1936). Z území České republiky uvedme alespoň dosud šířeji publikované nálezy z Janoslavic (Michna 1997; Žákovský 2012), Mstěnic (Nekuda 1985, 141; Nekuda 2007; Nekuda, Ustohal 2003; Žákovský 2012), Vracova (Nekuda 1985, 141; Žákovský 2012) a Nového Města na Moravě (Žákovský 2008; 2012).